



۲۰۲۰/۱۲/۲۵



دوکتور محمد ظاهر عزیز

## کنوانسیون میراث فرهنگی ناملموس یونسکو

### (تختی سازمان جهانی یونسکو)

این نوشته دو قسمت دارد:

۱: تبصره کوتاه بر مضمون جناب استاد حامد نوید تحت عنوان (تختی سازمان جهانی یونسکو در رابط به معرفی نادرست " هنر مینیاتوری و خوشنویسی هرات".

۲: معرفی کنوانسیون میراث فرهنگی ناملموس یونسکو.

من مطالب خیلی عالی را که استاد گرامی و دانشمند عزیز، جناب حامد نوید بر مقام و شایستگی هنرمینیاتوری و خوشنویسی هرات در صفحه فیسبوک و سایت آریانا افغانستان آنلاین به نشر سپرده اند، به خوشی و دقت خواندم. به صداقت اظهار میدارم که از نوشته استاد حامد نوید بسیار آموختم و بر اندوخته های اندک من در مورد هنر مینیاتوری و خوشنویسی هرات افزود. با داشمندی و خوبی که تهیه گردیده است، در این نوشته جناب نوید، مانند نوشته های دیگر، بزرگواری و دانشمندی شان بر تاریخ و فرهنگ افغانستان ظاهر است. اما با حرمت اظهار میدارم که بنده با انتخاب عنوان این مضمون عالی "تختی سازمان جهانی یونسکو بر..." از جانب استاد نوید، موافق نیستم. زیرا میدانم که در اجرای این امر، سازمان تربیتی، علمی و فرهنگی ملل متحد (یونسکو) هیچ تقصیری ندارد و نباید این سازمان بزرگ جهانی را به ناحق مورد انتقاد قرار دهیم زیرا در این امر حتماً وزارت اطلاعات و فرهنگ جمهوری اسلامی افغانستان مقصر است نه یونسکو.

شایستگی و سوابق فرهنگی هنر مینیاتوری هرات که از همه هنرهای مینیاتوری و خوشنویسی در منطقه جغرافیایی وطن ما عالیتر است و از نظر بنده مادر هنر مینیاتوری و خوشنویسی در منطقه محسوب میگردد، اگر مقامات مسؤول دولتی و در قدم اول وزارت اطلاعات و فرهنگ، در زمان مناسب دوسیه مکمل بر این موضوع را از طریق دفتر مسؤول سکرتریت یونسکو به کمیته خاص که در مورد قبول و یا رد میراث های فرهنگی ناملموس تصمیم می گیرد، ارایه و تقدیم میکرد، من یقین کامل دارم که آثار هنر مینیاتوری و خوشنویسی هرات مورد قبول کمیته مربوط قرار می گرفت. زمانی که استاد عزیز حامد نوید و فرهنگیان وطن این مضمون و بخصوص " کنوانسیون میراث فرهنگی ناملموس یونسکو" را مطالعه فرمودند، با بنده موافق خواهند بود.

این نوشته در جواب نوشته های اشخاص محترمی که در فیسبوک تبصره و اظهاراتی را بر عدم شناسایی هنر مینیاتوری و خوشنویسی هرات، از طرف کمیته متخصصین " کانوانسیون میراث فرهنگی ناملموس یونسکو" در

فیسبوک ابراز نموده اند، نوشته نشده است زیرا من هم، مانند وطنداران از عدم ارایه دوسیه کامل و به وقت مناسب از جانب مقامات دولتی وطن ما به کمیته ایکه بر این موضوع تصمیم میگیرد، نهایت متأثرم.

چونکه سوء تفاهمی بر مسؤولیت سازمان یونسکو در عدم پذیرش هنرمینیاتوری و خوشنویسی هرات در لیست میراث فرهنگی ناملموس یونسکو صورت گرفته است، خواستم "کنوانسیون میراث فرهنگی ناملموس یونسکو" را به هموطنان معرفی نمایم، تا ما به گفته معمول در وطن مینی بر اینکه افغان ها همیشه گناه خود را به گردن دیگران می اندازند، متهم نگردیم. من میدانم که اگر گناهی است، از ماست.

بر حسب معلومات اندکی که به دست آوردم، بحث آثار هنری مینیاتوری و خوشنویسی کشورهای ایران، ازبکستان، آذربایجان و ترکیه که از طرف کمیته مربوطه که بر حسب مفاد "کنوانسیون میراث فرهنگی ناملموس یونسکو" تشکیل شده است، چهار ماه یا پنج ماه قبل مورد مطالعه و تصمیم گیری قرار گرفته است. من مطلع نیستم که مقامات مسؤول وزارت اطلاعات و فرهنگ افغانستان با ارتباط سوابق تاریخی هنر مینیاتوری و خوشنویسی هرات که نهایت عالی و تکراراً میگویم که مادر هنر مینیاتوری و خوشنویسی در منطقه است، دوسیه کامل با عکس ها و سوابق تاریخی، در وقت مناسب جهت تصمیمگیری به کمیته مربوطه در یونسکو تقدیم نموده است یا نه؟ اما گمان می کنم که این کار انجام داده نشده است.

در اخیر به عرض میرسانم که بنده فعلاً نه در یونسکو و نه در دولت افغانستان ماموریت دارم و هدف اصلی این نوشته و تقدیم متون کنوانسیون در دفاع از یونسکو نوشته نشده است. محض خواستم آنچه معمول و درست است، به هموطنان فرهنگ دوست البته با حرمت تقدیم نمایم. ضمناً توجه فرهنگیان کشور را به مطالعه کامل "کنوانسیون میراث فرهنگی ناملموس یونسکو"، جلب می نمایم.

# کنوانسیون میراث فرهنگی ناملموس

## Convention for the Safeguarding of Intangible Cultural Heritage

یک کنوانسیون مصوب سال ۲۰۰۳م است که توسط کنفرانس عمومی یونسکو به تصویب رسیده و مضمون اصلی آن به میراث فرهنگی ناملموس اختصاص دارد.

کنفرانس عمومی سازمان آموزشی، علمی و فرهنگی ملل متحد (یونسکو)، در سی و دومین نشست خود که از تاریخ ۲۹ سپتامبر تا ۱۷ اکتبر ۲۰۰۳م در پاریس برگزار شد کنوانسیون میراث فرهنگی ناملموس را تصویب کرد. در جلساتی که بر این موضوع در سال ۲۰۰۳م در جریان کنفرانس عمومی یونسکو صورت گرفت، سفیر و نماینده دایمی افغانستان در یونسکو اشتراک نموده بود و در ختم جلسات بر تصویب کنوانسیون از طرف حکومت افغانستان رأی مثبت داد.

کنوانسیون میراث فرهنگی ناملموس یونسکو یک مقدمه که به اعلامیه جهانی حقوق بشر و تعدادی از پیمان های مهم بین المللی اشاره می نماید و دارای چهل ماده اجرایی دارد. مطالعه فرمائید:

### مقدمه:

۱- با اشاره به اسناد بین المللی موجود در مورد حقوق بشر، به ویژه اعلامیه جهانی حقوق بشر (۱۹۴۸)، پیمان بین المللی حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی (۱۹۶۶) و پیمان بین المللی حقوق مدنی و سیاسی (۱۹۶۶)،

۲- با توجه به اهمیت میراث فرهنگی ناملموس به عنوان انگیزه اصلی تنوع فرهنگی و ضامن توسعه پایدار به طوری که در توصیه نامه ۱۹۸۹ یونسکو در مورد حراست از فرهنگ سنتی و فولکلور، اعلامیه جهانی یونسکو در مورد تنوع فرهنگی (۲۰۰۱) و اعلامیه استانبول (۲۰۰۲) مصوب سومین میز گرد وزیران فرهنگ بر آن تأکید شده است،



United Nations  
Educational, Scientific and  
Cultural Organization



Intangible  
Cultural  
Heritage

۳- با عنایت به وابستگی متقابل ریشه دار میان میراث فرهنگی ناملموس و میراث فرهنگی و طبیعی ملموس،  
۴- با اذعان به این که دو جریان جهانی شدن و تغییر شکل اجتماعی، همراه با شرایطی که این دو پدیده برای گفت و گوی دائمی جوامع ایجاد می کند، همانند پدیده عدم بردباری موجب افزایش تهدید های مهلکی چون زوال، کم رنگ شدن و تخریب میراث فرهنگی ناملموس می شود و این امر به خصوص به دلیل فقدان منابع لازم برای حراست از این میراث رخ می دهد.

۵- با آگاهی از گرایش جهانی و حساسیت مشترک نسبت به حراست از میراث فرهنگی ناملموس بشر،

۶- با تأیید این که جوامع، به خصوص جوامع بومی، گروه ها و (در برخی موارد) افراد نقش مهمی در تولید،

حراست، نگهداري و باز آفريني ناملوس ايفا کرده اند و بدین ترتيب به غناي تنوع فرهنگي و خلاقیت بشري کمک می کنند.

۷ - با توجه به تأثیر عمیق فعالیت هاي یونسکو در ایجاد اسناد حاوي قواعد حمایت از میراث فرهنگي به خصوص کنوانسیون حمایت از میراث فرهنگي و طبیعي جهان (۱۹۷۲)،

۸ - با توجه بیشتر به این که هنوز يك سند چند جانبه الزام آور در مورد حراست از میراث فرهنگي ناملوس وجود ندارد.

۹ - با عنایت به این که لازم است توافقات بین المللي، توصیه نامه ها و قطعنامه هاي فعلی مربوط به میراث فرهنگي و طبیعي قویا به وسیله مواد و پیش بینی هاي قانونی جدید مربوط به میراث فرهنگي ناملوس غنی و تکمیل شود.

۱۰ - نظر به این که لازم است به خصوص نسل هاي جوانتر از اهمیت میراث فرهنگي ناملوس و حراست از آن بیشتر آگاه شوند،

۱۱ - با توجه به این که شایسته است جامعه بین الملل با مدد گرفتن از روحیه همکاری و کمک متقابل همراه با کشورهای متعاقد در امر حراست از این میراث فرهنگي مشارکت کند،

۱۲ - با یاد آوری برنامه هاي یونسکو در خصوص میراث فرهنگي ناملوس، به خصوص اعلامیه شاهکار هاي میراث شفاهي و ناملوس بشر،

۱۳ - با توجه به نقش ارزنده میراث فرهنگي ناملوس به عنوان یکی از عوامل نزدیکتر کردن انسان ها به یکدیگر و تضمین تبادل و درک متقابل در میان آنها، کنفرانس عمومی کنوانسیون ذیل را در روز ۱۷ اکتوبر سال ۲۰۰۳ تصویب می کند:

- فصل اول - مواد عمومی
- ماده ۱ - مقاصد کنوانسیون

مقاصد این کنوانسیون عبارت است از:

الف - حراست از میراث فرهنگي ناملوس،

ب - تضمین احترام به میراث فرهنگي ناملوس جوامع، گروه ها و افراد ذیربط،

پ - ارتقای آگاهی محلي، ملي و بین المللي از اهمیت میراث فرهنگي ناملوس و تضمین درک و قدردانی متقابل از آن،

ت - تدارک همکاری و کمک بین المللي،

- ماده ۲ - تعاریف

از نظر این کنوانسیون،

۱ - عبارت میراث فرهنگي ناملوس به معنای اقدام ها، نمایش ها، ابراز ها، دانش، مهارت ها - و نیز وسایل، اشیا، مصنوعات دستی و فضاهای فرهنگي مرتبط با آنهاست که جوامع، گروه ها و در برخی موارد افراد، آنها را به عنوان بخشی از میراث فرهنگي خود می شناسند. این میراث فرهنگي ناملوس که از نسلی به نسل دیگر منتقل می شود، مدام توسط جوامع و گروه ها در پاسخ به محیط، طبیعت و تأریخ آن ها مجددا خلق می شود و حس هویت و استمرار

را بر ایشان به ارمغان می آورد و بدین ترتیب احترام به تنوع فرهنگی و خلاقیت بشري را ترویج می کند. در این کنوانسیون، فقط به آن قسم میراث فرهنگی ناملموس توجه می شود که با اسناد بین المللی حقوق بشر، و نیز با ضرورت احترام متقابل میان جوامع، گروه ها و افراد و لزوم توسعه پایدار منطبق باشد.

۲ - می راث فرهنگی ناملموس، آن گونه که در بند ۱ فوق تعریف شد، در میان سایر چیزها، در عرصه های ذیل نمودار می شود:

الف - سنت ها و ابرازهای شفاهی شامل زبان که محلی برای میراث فرهنگی ناملموس به شمار می رود.  
ب - هنرهای نمایشی،

پ - اقدامات اجتماعی، آیین ها و جشنواره ها،

ت - دانش و اقدام های مربوط به طبیعت و کیهان،

ث - مهارت در هنرهای دستی سنتی،

۳ - اصطلاح "حراست" به معنای اقدام های با هدف تضمین دوام میراث فرهنگی ناملموس شامل شناسایی، مستند سازی، تحقیق، حفظ وضع موجود، حمایت، ترویج، ارتقاء، انتقال، به خصوص از طریق آموزش رسمی و غیر رسمی و نیز احیای جنبه های مختلف این میراث است.

۴ - کشورهای متعاقد عبارت است از کشورهایی که نسبت به این کنوانسیون متعهد شده اند و این کنوانسیون در آن کشورها لازم الاجرا است.

۵ - این کنوانسیون عبارت MUTATIS MUTANDIS را در مورد سرزمین های مورد اشاره در ماده ۳۳ این کنوانسیون به کار می برد که مطابق شرایط مقرر در همان ماده، متعاقد این کنوانسیون می شوند. عبارت کشورهای متعاقد نیز اشاره به این سرزمین ها دارد.

• ماده ۳ - ارتباط با سایر اسناد بین المللی.

هیچ چیز در این کنوانسیون را نمی توان به دو شکل ذیل تعبیر کرد:

الف - تغییر وضعیت یا کاهش سطح حمایت مورد نظر در کنوانسیون ۱۹۷۲ راجع به حمایت از میراث فرهنگی و طبیعی جهان از اموال میراث جهانی که با يك مورد میراث فرهنگی ناملموس ارتباط مستقیم دارد.

ب - تأثیرگذاری بر حقوق و تعهدات کشورهای عضو این کنوانسیون به هرگونه سند بین المللی مربوط به حقوق مالکیت فکری یا استفاده از ذخایر زیست محیطی و اکولوژیکی.

• فصل دوم - تشکیلات کنوانسیون

• ماده ۴ - مجمع عمومی کشورهای متعاقد

۱ - بدین وسیله مجمع عمومی کشورهای متعاقد تشکیل می شود که از این پس مجمع عمومی خوانده می شود. مجمع عمومی هیئت حاکمه این کنوانسیون است.

۲ - مجمع عمومی باید هر دو سال يك بار يك جلسه عادی تشکیل دهد. این مجمع می تواند در صورت تصمیم خود یا تقاضای کمیته بین الدول حراست از میراث فرهنگی ناملموس و یا درخواست حداقل يك سوم کشورهای متعاقد جلسه فوق العاده تشکیل دهد.

۳ - مجمع عمومی باید اصول داخلی خود را تصویب کند.

- ماده ۵ - کمیته بین الدول حراست از میراث فرهنگی ناملوس
- ۱ - بدین وسیله کمیته بین الدول حراست از میراث فرهنگی ناملوس در قالب یونسکو تشکیل و از این پس کمیته خوانده می شود. این کمیته متشکل از نمایندگان ۱۸ کشور متعاقد می باشد که این کشورها به محض لازم الاجرا شدن این کنوانسیون - طبق ماده ۳۴ توسط کشورهای متعاقد و در نشست مجمع عمومی انتخاب می شوند.
- ۲ - به محض این که تعداد کشورهای متعاقد کنوانسیون به ۵۰ رسید، تعداد کشورهای عضو کمیته به ۲۴ کشور افزایش خواهد یافت.
- ماده ۶ - انتخابات و دوره های عضویت کشورهای عضو کمیته
- ۱ - انتخاب کشورهای عضو کمیته باید تابع اصول نمایندگی جغرافیایی و نوبت بندی یکسان باشد.
- ۲ - کشورهای متعاقد، کنوانسیون کشورهای عضو کمیته را در نشست مجمع عمومی برای یک دوره ۴ ساله انتخاب می کنند.
- ۳ - در هر حال، دوره عضویت نیمی از کشورهای عضو کمیته که در نخستین انتخابات برگزیده شده اند، محدود به دو سال است. این کشورها باید در نخستین انتخابات به قید قرعه برگزیده شوند.
- ۴ - مجمع عمومی باید هر دو سال یک بار نیمی از کشورهای عضو کمیته را تجدید کند.
- ۵ - همچنین باید کشورهای عضو را به تعداد کرسی های خالی انتخاب کند.
- ۶ - یک کشور عضو کمیته نمی تواند برای دو دوره متوالی انتخاب شود.
- ۷ - کشورهای عضو کمیته باید نمایندگان خود را از میان افراد ذیصلاح و ماهر در عرصه های گوناگون میراث فرهنگی ناملوس برگزینند.
- ماده ۷ - وظایف کمیته
- وظایف کمیته بدون نقض سایر امتیازات مشخص که به موجب این کنوانسیون بدان اعطا شده است، عبارت است از:
  - الف - ترویج اهداف کنوانسیون و ترغیب و نظارت مستمر بر اجرای آنها،
  - ب - راهنمایی در مورد بهترین اقدام ها و ارایه توصیه هایی در زمینه امور مربوط به حراست از میراث فرهنگی ناملوس،
  - پ - تهیه پیش نویس طرح استفاده از ذخایر صندوق و تقدیم آن به مجمع عمومی برای تصویب طبق ماده ۲۵،
  - ت - جستجو برای یافتن وسایل و روش های افزایش ذخایر صندوق و اتخاذ اقدامات لازم بدین منظور طبق ماده ۲۵
  - ث - تهیه دستورهای عملی برای اجرای این کنوانسیون و تقدیم آن به مجمع عمومی برای تصویب،
  - ج - بررسی گزارش های تقدیم شده از سوی کشورهای متعاقد - طبق ماده ۲۹ - و خلاصه کردن آنها برای ارائه به مجمع عمومی،
  - چ - بررسی تقاضاهای مربوط به بندهای ذیل که از سوی کشورهای متعاقد تقدیم می شود و اتخاذ تصمیم در مورد آنها مطابق با معیار انتخاب هدف که توسط کمیته تعیین شده و مجمع عمومی آن را به تصویب رسانده است.
- ۱ - ثبت در فهرست ها و پیشنهادهای مذکور در مواد ۱۶ و ۱۷ و ۱۸،
- ۲ - اعطای کمک بین المللی مذکور در ماده ۲۲،
- ماده ۸ - روش های کار کمیته

۱- کمیته در مقابل مجمع عمومی، پاسخگوست و باید در مورد تمام اقدام ها و تصمیم های خود به آن گزارش بدهد.  
۲ - کمیته باید شیوه و دستور کار داخلی خود را با رای اکثریت دو سوم اعضای خود به تصویب رساند.  
۳ - کمیته می تواند هرگاه لازم تشخیص بدهد، به طور موقت برای موارد خاص مربوط به وظایف خود هیئت های مشورتی تشکیل دهد.

۴ - کمیته می تواند از هیئت های عمومی یا خصوصی و نیز افراد خصوصی ذیصلاح در عرصه های گوناگون میراث فرهنگی ناملموس دعوت به عمل آورد و با آنها در مورد موضوع های خاص مشورت کند.

• ماده ۹ - به رسمیت شناختن سازمان های مشورتی

۱ - کمیته باید در مورد به رسمیت شناختن سازمان های غیر دولتی دارای صلاحیت مورد تأیید در عرصه میراث فرهنگی ناملموس به عنوان يك مرجع مشورتی برای خود، به مجمع عمومی پیشنهاد بدهد.

۲ - کمیته باید معیار به رسمیت شناختن فوق الذکر و چگونگی آن را نیز به مجمع عمومی پیشنهاد کند.

• ماده ۱۰ - سکرتریت

۱ - کمیته باید از كمك سکرتریت یونسکو بهره مند شود.

۲ - سکرتریت باید اسناد مجمع عمومی و کمیته و نیز مسوده دستور کار جلسات آن را تهیه و اجرای تصمیمات آنها را تأمین کند.

• فصل سوم - حراست از میراث فرهنگی ناملموس در سطح ملی

• ماده ۱۱ - نقش کشورهای متعاقد

هر کشور متعاقد باید:

الف - اقدام های لازم را برای تضمین حراست از میراث فرهنگی ناملموس موجود در سرزمین های تحت حاکمیت خود اتخاذ کند،

ب - در میان اقدامات حراستی مذکور در بند ۳ ماده ۲، عناصر گوناگون میراث فرهنگی ناملموس موجود در سرزمین های تحت حاکمیت خود را با مشارکت جوامع، گروه ها و سازمان های غیر دولتی ذیربط شناسایی و تعریف کند.

• ماده ۱۲ - فهرست ها

۱ - به منظور تضمین شناسایی با هدف حراست، هر کشور متعاقد باید به شیوه ای منطبق با وضعیت خود، يك یا چند فهرست از میراث فرهنگی ناملموس موجود را در سرزمین های تحت حاکمیت خود تهیه کند. این فهرست ها باید به طور منظم ترتیب شود.

۲ - هر کشور متعاقد باید هنگام تقدیم گزارش دوره ای خود به کمیته - مذکور در ماده ۲۹ - اطلاعات مرتبط با این فهرست ها را نیز ارائه کند.

• ماده ۱۳ - سایر اقدامات مربوط به حراست

هر کشور متعاقد باید به منظور تأمین حراست، توسعه و ترویج میراث فرهنگی ناملموس موجود در سرزمین های تحت حاکمیت خود تلاش کند:

الف - يك سیاست عمومی با هدف ترویج کارکرد میراث فرهنگی ناملموس در جامعه و به لحاظ امر حراست از این میراث در برنامه ریزی های خود اقدامات جدی اتخاذ کند،

ب - يك يا چند هيئت ذیصلاح براي حراست از ميراث فرهنگي ناملموس موجود در سرزمين هاي خود را معرفي کند و يا تشکيل دهد،

پ - مطالعات علمي، فني و هنري و نيز روش هاي تحقيق را با قصد حراست مؤثر از ميراث فرهنگي ناملموس به ويژه ميراث فرهنگي ناملموس در معرض خطر را ترويج و مساعدت کند،

ت - اقدامات حقوقي، فني، اجرايي و مالي را با اهداف ذيل اتخاذ کند:

۱ - مساعدت در زمينه ايجاد يا تقويت موسساتي براي آموزش مديريت ميراث فرهنگي ناملموس و انتقال آن ميراث از طريق جلسات، بحث و تبادل نظر و اقداماتی که براي اجرا يا ابراز آن ميراث طراحي شده اند،

۲ - تدارک دسترسي به ميراث فرهنگي ناملموس با رعايت اقدامات مرسوم حاکم بر دسترسي به جنبه هاي خاص اين ميراث،

۳ - تأسيس مؤسسات مستند سازي ميراث فرهنگي ناملموس و تسهيل دسترسي به آن.

• ماده ۱۴ - آموزش، افزايش آگاهي و ظرفيت سازي

هر کشور عضو بايد با استفاده از تمام وسايل مقتضي تلاش کند تا

الف - شناخت، احترام و ارتقاي ميراث فرهنگي ناملموس را در جامعه و به خصوص از طرق ذيل تأمين کند:

۱ - برنامه هاي مربوط به آموزش، افزايش آگاهي و اطلاع رساني جهت عموم مردم و به خصوص جوانان،

۲ - برنامه هاي خاص آموزشي و تربيتي در جوامع و گروه هاي ذيربط،

۳ - فعاليت هاي مربوط به ظرفيت سازي براي حراست از ميراث فرهنگي ناملموس به خصوص مديريت و تحقيق علمي،

۴ - روش هاي غيررسمي انتقال دانش،

ب - عموم مردم را از خطرات پيش روي اين ميراث، و نيز اقداماتی که در قالب اين کنوانسيون انجام می شود آگاه نگه دارد.

ج - آموزش براي حمايت از فضاهاي طبيعي و اماکن ياد بودي که وجود شان براي ابراز ميراث فرهنگي ناملموس لازم است ترويج کند.

• ماده ۱۵ - مشارکت جوامع، گروه ها و افراد

هر کشور متعاقد بايد در چهارچوب فعاليت هاي حراست از ميراث فرهنگي ناملموس خود تلاش کند، مشارکت جوامع، گروه ها و در برخي موارد افراي را که ميراث ناملموس را خلق، نگهداري و منتقل می کنند در وسيعترين حد ممکن تضمين کند و آنها را فعالانه در مديريت اين ميراث دخالت دهد.

• فصل چهارم - حراست از ميراث فرهنگي ناملموس در سطح بين المللي

• ماده ۱۶ - فهرست نمونه ميراث فرهنگي ناملموس بشر

۱ - کميته بايد براي تضمين نمايانتر شدن ميراث فرهنگي ناملموس و آگاهي از اهميت آن و ترغيب گفتوگو با رعايت تنوع فرهنگي، بر اساس پيشنهاد کشورهاي متعاقد ذيربط، يك فهرست نمونه از ميراث فرهنگي ناملموس بشر ايجاد، نگه دارد و منتشر کند.

۲ - کميته بايد معيار ايجاد، نگهداری و انتشار فهرست نمونه را تنظيم و مجمع عمومي آن را تصويب کند.



• ماده ۱۷ - فهرست میراث فرهنگی ناملموس نیازمند حراست فوری

۱ - کمیته باید با قصد اتخاذ اقدام های حراستی مناسب، فهرست میراث فرهنگی ناملموس نیازمند حراست فوری را ایجاد کند، نگه دارد و منتشر کند و میراث مورد نظر را با درخواست کشورهای متعاقد ذیربط در این فهرست ثبت کند.

۲ - لازم است کمیته معیار ایجاد، نگهداری و انتشار فهرست مورد نظر را تنظیم و مجمع عمومی آن را تصویب کند.  
۳ - در مواقعی که فوریت فوق العاده وجود دارد - که البته معیار واقعی آن باید از سوی کمیته پیشنهاد و توسط مجمع عمومی به تصویب برسد - کمیته می تواند با مشورت کشور متعاقد ذیربط هر مورد میراث مربوط را در فهرست مذکور در بند ۱ این ماده به ثبت رساند.

• ماده ۱۸ - برنامه ها، طرح ها و فعالیت های حراست از میراث فرهنگی ناملموس

۱ - کمیته باید بر اساس پیشنهاد های تقدیم شده از سوی کشورهای متعاقد و طبق معیاری که توسط کمیته تعیین شده و به وسیله مجمع عمومی به تصویب رسیده است، در دوره های معین، آن دسته از برنامه ها، طرح ها و فعالیت های منطقه ای و نیمه منطقه ای مربوط به حراست از این میراث که به نظر می رسد اصول و اهداف این کنوانسیون را به بهترین وجه ممکن منعکس ساخته و منطبق با نیازهای مختص کشورهای در حال توسعه است انتخاب و ترویج کند.

۲ - بدین منظور کمیته باید درخواست های کمک بین المللی کشورهای متعاقد برای تهیه این پیشنهادات را دریافت، بررسی و تصویب کند.

۳ - کمیته باید در اجرای این طرح ها، برنامه ها و فعالیت ها از طریق نشر بهترین اقدام های با استفاده از روش هایی که خود تعیین می کند همراهی نماید.

• فصل پنجم - همکاری و کمک بین الملل

• ماده ۱۹ - همکاری

ابتکارات مشترک و ایجاد مکانیسم کمک به کشورهای متعاقد در تلاش آنها برای حراست از میراث فرهنگی ناملموس است.

۲ - کشورهای متعاقد بدون ایراد خدشه نسبت به قانون گذاری ملی و قوانین ملی و قوانین و اقدام های عرف خود، می پذیرند که حراست از میراث فرهنگی ناملموس مورد توجه و علاقه کلی بشریت است و لذا متعهد می شوند در سطوح دو جانبه، نیمه منطقه ای، منطقه ای و بین المللی با یکدیگر همکاری کنند.

• ماده ۲۰ - مقاصد کمک بین المللی

کمک بین المللی را می توان با مقاصد ذیل اعطا کرد:

الف - حراست از میراث ثبت شده در فهرست میراث فرهنگی نیازمند حراست فوری،

ب - تهیه فهرست های مذکور در مواد ۱۱ و ۱۲،

پ - تقویت برنامه ها، طرح ها و فعالیت های انجام شده در سطوح ملی، نیمه منطقه ای و منطقه ای با هدف حراست از میراث فرهنگی ناملموس،

ت - هر مقصود دیگری که کمیته لازم تشخیص بدهد.

- ماده ۲۱ - اشكال كمك بين المللي  
 كمك كه از سوي كمېته به يك كشور متعاھد اعطا می شود، باید طبق دستورهاي عملي تهيه شده، موضوع ماده ۷ و با توافق مذکور در مادهي ۲۴ بوده و می تواند به اشكال ذیل باشد:
  - الف - مطالعات مربوط به جنبه هاي گوناگون حراست،
  - ب - تأمین کارشناسان و شاغلان در حرفه هاي مربوط،
  - پ - آموزش همگانی کارکنان لازم،
  - ت - استاندارد سازي و ساير اقدام ها،
  - ث - ايجاد و عملي کردن زیربناها،
  - ج - تأمین تجهیزات و دانش مربوط،
  - چ - ساير اشكال كمك مالي و فني (در صورت اقتضا) از جمله اعطاي وام هاي كم بهره و هدايا
- ماده ۲۲ - شرایط حاکم بر كمك بين المللي
  - ۱ - كمېته باید روش بررسی تقاضاهاي دریافت كمك بين المللي را اتخاذ کند و اطلاعاتي كه لازم است همراه با این تقاضا ها ارائه شود، از جمله اقدام هاي قابل پیش‌بینی آتی، مصاحبه هاي لازم همراه با برآورد هزینه آنها را مشخص کند.
  - ۲ - كمېته باید بررسی تقاضاهاي كمك در مواقع اضطراري را در اولویت قرار دهد.
  - ۳ - كمېته باید برای این كه بیک تصمیم برسد، مطالعات و مشورت هايي را كه لازم تشخیص می دهد انجام دهد.
- ماده ۲۳ - تقاضاي كمك بين المللي
  - ۱ - هر كشور متعاھد می تواند درخواست دریافت كمك بين المللي مربوط به حراست از میراث فرهنگی ناملموس موجود در سرزمین خود را به كمېته تقدیم کند.
  - ۲ - دو یا چند كشور متعاھد می توانند درخواست هاي خود را به طور مشترك به كمېته ارائه دهند.
  - ۳ - لازم است اطلاعات قید شده در بند ۱ ماده ۲۲ و اسناد لازم نیز همراه با درخواست ارائه شود.
- ماده ۲۴ - نقش كشورهاي متعاھد ذینفع
  - ۱ - طبق مفاد این کنوانسیون، كمك بين المللي اعطا شده باید با توافق حاصله میان كشور متعاھد ذینفع و كمېته تنظیم شود.
  - ۲ - به عنوان يك قاعده کلی كشور متعاھد ذینفع باید با توجه به محدودیت‌هاي منابع خود، در هزینه اقدام هاي حراستي كه به خاطر آن كمك بين المللي ارایه شود مشاركت کند.
  - ۳ - كشور متعاھد ذینفع باید به كمېته در مورد نحوه استفاده از كمك اعطا شده برای حراست از میراث فرهنگی ناملموس خود گزارش بدهد.
- فصل ششم - صندوق میراث فرهنگی ناملموس
- ماده ۲۵ - ماهیت و ذخایر صندوق
  - ۱ - بدینوسیله صندوق حراست از میراث فرهنگی ناملموس تشکیل و از این پس صندوق خوانده می شود.
  - ۲ - صندوق شامل صندوق هاي امنیتی است كه مطابق قواعد مالي یونسكو تشکیل می شود.

۳ - ذخایر صندوق شامل موارد ذیل است:

الف - سهمیه های ارائه شده از جانب کشورهای متعاقد،

ب - وجوهی که کنفرانس عمومی یونسکو بدین منظور اختصاص می دهد،

پ - کمک ها، هدایا یا وصیت هایی که توسط:

اول - سایر کشورها،

دوم - سازمان ها و برنامه های تحت پوشش سازمان ملل متحد به خصوص "برنامه توسعه ای ملل متحد" و نیز سایر سازمان های بین المللی،

۳ - تشکل های عمومی یا خصوصی یا افراد،

ت - هر گونه نفع حاصله از ذخایر صندوق

ث - عواید حاصله از برنامه هایی چون نمایش مجموعه ها و غیره که به نفع صندوق برگزار می شود،

ج - سایر ذخایری که طبق قواعد و مقررات صندوق - که توسط کمیته طراحی می شود - مجاز شناخته شده است.

۴ - کمیته می تواند کمک های مالی و سایر اشکال کمک برای مقاصد عمومی و اختصاصی مربوط، طرحهای خاص را مشروط بر این که طرح های مورد نظر را تصویب کرده باشد،

۵ - تحت هیچ شرایط سیاسی، اقتصادی و غیره که منطبق با اهداف این کنوانسیون نباشد، نمی توان به صندوق کمک مالی کرد.

• ماده ۲۶ - کمک های کشورهای متعاقد به صندوق

۱ - کشورهای متعاقد این کنوانسیون تعهد می کنند، صرف نظر از هر گونه کمک دیگر، حداقل هر دو سال یک بار مبلغی را به عنوان سهمیه خود به صندوق بپردازند. میزان این سهمیه به صورت درصد ثابت و مناسب برای تمام کشورها است و توسط مجمع عمومی تعیین می شود. این تصمیم مجمع عمومی باید توسط اکثریت کشورهای متعاقد حاضر و رأی دهنده ای که اعلام مذکور در بند ۲ این ماده را انجام نداده اند، اتخاذ شود. سهمیه کشور متعاقد به هیچ عنوان نباید بیشتر از یک درصد سهمیه آن در بودجه منظم یونسکو باشد.

۲ - به هر حال، هر کشور مورد نظر در ماده ۳۲ یا ماده ۳۳ این کنوانسیون می تواند در زمان تودیع اسناد تصویب، پذیرش یا الحاق اعلام کند که مقید به مفاد بند ۱ این ماده نیست.

۳ - هر کشور متعاقد این کنوانسیون که اعلام مورد نظر در بند ۲ این ماده را صورت داده است باید مدیر عمومی یونسکو را از انصراف خود نسبت به اعلام مورد نظر مطلع سازد. در هر حال انصراف از این اعلام، نباید تا تاریخ افتتاح مجمع عمومی آتی بر سهمیه آن کشور اثر بگذارد.

۴ - برای این که کمیته قادر به طراحی موثر عملیات خود شود، کشورهای متعاقد این کنوانسیون که اعلام مذکور در بند ۲ این ماده را صورت داده اند، باید به طور منظم و حداقل هر دو سال یک بار مبلغی را که حتی الامکان نزدیک به میزان سهمیه هایی است که در صورت تعهد آن ها به مفاد بند ۱ این ماده می بایست می پرداختند بپردازند.

۵ - هر کشور متعاقد این کنوانسیون که سهمیه اجباری یا اختیاری خود برای سال جاری یا یک سال قبل را پرداخته است، شایسته عضویت در کمیته نیست، این ماده در مورد انتخابات اول اجرا نمی شود. دوره مأموریت هر کشور

مورد نظر در این ماده که از قبل عضو کمیته بوده است، باید در زمان انتخابات مورد نظر در ماده ۶ این کنوانسیون به پایان رسد.

- ماده ۲۷ - کمک‌های اختیاری اضافی به صندوق کشورهای متعاقد که مایلند علاوه بر سهمیه مذکور در ماده ۲۶، کمک‌های اختیاری به صندوق کنند باید در اسرع زمان ممکن، کمیته را از تصمیم خود مطلع کنند تا کمیته بتواند برنامه عملیات منطبق با آن را طراحی کند.
- ماده ۲۸ - سایر فعالیت‌های مربوط به افزایش بودجه صندوق کشورهای متعاقد باید تا حد امکان از فعالیت‌های بین‌المللی که در راستای افزایش موجودی صندوق تحت نظارت یونسکو سازماندهی می‌شود حمایت کنند.

• فصل هفتم - گزارش‌ها

- ماده ۲۹ - گزارش‌های کشورهای متعاقد کشورهای متعاقد باید با توجه به اشکال و نوبت بندی از پیش تعیین شده توسط کمیته در مورد همه اقدامات قانون گذاری، اصلاح و غیره که برای اجرای این کنوانسیون اتخاذ کرده اند به کمیته گزارش بدهند.

• ماده ۳۰ - گزارش‌ها توسط کمیته

- ۱ - کمیته باید گزارشی مبتنی بر فعالیت‌های خود و گزارش‌های کشورهای متعاقد - مورد نظر در ماده ۲۹ - را تهیه و در جلسات مجمع عمومی به آن تقدیم کند.

۲ - این گزارش باید به ملاحظه کنفرانس عمومی یونسکو رسانده شود.

• فصل هشتم - ماده انتقالی

- ماده ۳۱ - ارتباط با اعلامیه شاهکارهای میراث فرهنگی شفاهی و ناملموس بشر
- ۱ - کمیته باید مواردی را که قبل از لازم الاجرا شدن این کنوانسیون شاهکارهای میراث فرهنگی شفاهی و ناملموس بشر اعلام شده اند را در فهرست نمونه میراث فرهنگی ناملموس بشر بگنجانند.
- ۲ - اقدام مذکور در بند ۱ به هیچ عنوان نباید بدون توجه به معیار مربوط به ثبت موارد آتی که توسط کمیته و مطابق بند ۲ ماده ۱۶ ایجاد خواهد شد صورت گیرد.

۳ - پس از لازم‌الاجرا شدن این کنوانسیون، اعلام دیگری مجاز نخواهد بود.

• فصل نهم - مواد نهایی

- ماده ۳۲ - تصویب و پذیرش یا قبولی
- ۱ - این کنوانسیون باید مورد تصویب، پذیرش یا قبولی کشورهای عضو یونسکو و مطابق با تشریفات قانونی مخصوص آنها قرار گیرد.

۲ - اسناد تصویب، پذیرش یا قبولی کنوانسیون باید نزد مدیر عمومی یونسکو تودیع شود.

• ماده ۳۳ - الحاق

- ۱ - همه کشورهای غیر عضو یونسکو که کنفرانس عمومی یونسکو آنها را به الحاق به این کنوانسیون دعوت کرده است باید بتوانند به این کنوانسیون ملحق شوند.

۲ - این کنفرانس باید همچنین برای الحاق سرزمین هایی که از خود مختاری داخلی که سازمان ملل نیز آن را به رسمیت شناخته است برخوردارند؛ اما استقلال کامل مذکور در قطعنامه ۱۵۱۴ (پانزدهم) مجمع عمومی را دارا نیستند و در مورد مسائل تحت پوشش این کنوانسیون صلاحیت دارند، از جمله صلاحیت ورود به عهدنامه ها بر حسب اینگونه موضوعات مفتوح باشد.

۳ - سند الحاق باید نزد مدیر عمومی یونسکو تودیع شود.

• ماده ۳۴ - لازم الاجرا شدن کنوانسیون

این کنوانسیون باید سه ماه پس از تأریخ تودیع سی امین سند تصویب، پذیرش، یا الحاق البته فقط در مورد آن دسته از کشورهایی که اسناد مربوطه تصویب، پذیرش یا الحاق را در آن تأریخ یا قبل از آن تودیع کرده اند لازم الاجرا شود.

• ماده ۳۵ - سیستم های فدرال یا غیر متمرکز

مواد ذیل باید در مورد آن دسته از کشورهای متعاهد که سیستم قانون اساسی فدرال یا غیر متمرکز دارند اعمال شود: الف - با توجه به مفاد این کنوانسیون، که اجرای آن تحت حاکمیت حوزه قضایی فدرال یا قدرت قانون گذاری مرکزی قرار می گیرد، تعهدات دولت فدرال یا مرکزی همان است که در مورد کشورهای متعاهد غیر فدرال صادق است.

ب - با توجه به مفاد این کنوانسیون، که اجرای آن تحت حاکمیت حوزه قضایی حکومت های منفرد، کشورها، ایالات یا کانتون ها که برای اتخاذ اقدامات قانون گذاری متعهد به سیستم قانون اساسی فدراسیون نیستند، دولت فدرال باید مقامات ذیصلاح این گونه حکومت ها، کشورها، ایالات یا کانتون ها را از مفاد مذکور مطلع ساخته و به کارگیری آنها را توصیه کند.

• ماده ۳۶ - خروج از کنوانسیون

۱ - هر کشور متعاهد می تواند از این کنوانسیون خارج شود.

۲ - انصراف باید طی يك سند مکتوب اعلام و سند مربوطه نزد مدیر عمومی یونسکو تودیع شود.

۳ - خروج از کنوانسیون باید ۱۲ ماه پس از وصول سند مربوطه مؤثر شود. این امر به هیچ عنوان بر تعهدات مالی کشور متعاهد خارج شده تا زمانی که کناره گیری از کنوانسیون مؤثر نشده است تأثیر نخواهد گذارد.

ماده ۳۷ - وظایف مربوط به تودیع اسناد

مدیر عمومی یونسکو که اسناد نزد وی نگهداری می شود، باید کشورهای عضو آن سازمان، کشورهای غیر عضو سازمان مذکور در ماده ۳۳ و نیز سازمان ملل متحد را از تودیع تمام اسناد تصویب، پذیرش، یا الحاق مذکور در مواد ۳۲ و ۳۳ و انصراف مذکور در ماده ۳۶ مطلع سازد.

• ماده ۳۸ - اصلاحات

۱ - کشور متعاهد می تواند به طور کتبی اصلاحات این کنوانسیون را به مدیر عمومی پیشنهاد کند. مدیر عمومی باید این پیشنهاد کتبی را میان تمام کشورهای متعاهد توزیع کند. اگر در طی ۶ ماه از تأریخ توزیع، کمتر از نصف کشورهای متعاهد به این تقاضا پاسخ ندهند، مدیر عمومی باید پیشنهاد مربوط را به مجمع عمومی آتی ارائه کند تا مورد بحث و بررسی و تصویب احتمالی قرار گیرد.

۲ - این اصلاحات باید مورد تصویب دو سوم اکثریت کشورهای متعاهد حاضر و رأی دهنده قرار گیرد.

۳ - اصلاحات مربوطه به محض تصویب، باید به کشورهای متعهد تقدیم شود تا آن را مورد تصویب، پذیرش یا الحاق قرار دهند.

۴ - این اصلاحات فقط در مورد کشورهای متعاهدي که آنها را تصویب کرده، مورد پذیرش قرار داده یا به آن ملحق شده اند، سه ماه پس از تودیع اسناد مورد اشاره در بند ۳ این ماده از سوی دو سوم کشورهای متعهد، لازم الاجرا است. پس از آن، اصلاحات مربوطه برای هر کشور متعاهدي که آنها را تصویب کرده، مورد پذیرش قرار داده یا به آن ملحق شده است. سه ماه پس از تأریخ تودیع اسناد تصویب، پذیرش یا الحاق مربوط توسط آن کشور متعهد لازم الاجرا خواهد بود.

۵ - روش مذکور در بندهای ۳ و ۴ در مورد اصلاحات ماده ۵ راجع به تعداد کشورهای عضو کمیته قابل اجرا نخواهد بود. این اصلاحات باید در زمانی که اتخاذ می شوند، لازم الاجرا شود.

۶ - کشوری که پس از لازم الاجرا شدن اصلاحات مطابق با بند ۴ این ماده به کنوانسیون می پیوندد یا: الف - کشور متعهد به کنوانسیون با اصلاح شده است، و یا

ب - کشور متعهد به کنوانسیون قبل از اصلاحات بوده و متعهد به این اصلاحات نیست.

• ماده ۳۹ - متون معتبر

این کنوانسیون به زبان های عربی، چینی، انگلیسی، فرانسوی، روسی و اسپانیایی تنظیم شده و هر ۶ متن اعتبار یکسان دارد.

• ماده ۴۰ - ثبت

این کنوانسیون باید طبق ماده ۱۰۲ منشور ملل متحد به تقاضای مدیر عمومی یونسکو در سکرتریت سازمان ملل متحد ثبت شود.



[برای مطالب دیگر این نویسنده، اینجا کلیک نمایید.](#)